

Spis treści

Wprowadzenie	9
---------------------------	----------

Część I

Spółdzielnie rolników w ujęciu neoklasycznym

Rozdział 1

Tradycyjna teoria firmy a istota i funkcjonowanie spółdzielni rolników	25
---	-----------

1.1. Wczesny nurt rozważań ekonomicznych na temat spółdzielni	25
1.2. Spółdzielnia jako forma rozszerzenia działalności ekonomicznej gospodarstw.....	32
1.3. Spółdzielnia jako niezależne przedsiębiorstwo	39

Rozdział 2

Neoklasyczne modele spółdzielni a korzyści rolników

i dobrobyt ekonomiczny	59
-------------------------------------	-----------

2.1. Przykład spółdzielni zaopatrzenia	59
2.2. Wkomponowanie specyficznych celów spółdzielni w neoklasyczną teorię firmy	60
2.2.1. Możliwe cele spółdzielni	60
2.2.2. Maksymalizacja jednostkowej premii dla członków spółdzielni (1).....	64
2.2.3. Maksymalizacja premii dla członków spółdzielni (2).....	66
2.2.4. Minimalizacja ceny ostatecznej środka produkcji (3)	67
2.2.5. Łączna maksymalizacja nadwyżki konsumenta i zysku producenta (4)	68
2.2.6. Minimalizacja ceny transakcyjnej środka produkcji (5).....	70
2.3. Stabilność rozwiązań związanych z różnymi celami spółdzielni.....	73
2.4. Wpływ długiego okresu na rozwiązania związane z różnymi celami spółdzielni.....	76

Część II

Spółdzielnie rolników w ujęciu nowej ekonomii instytucjonalnej

Rozdział 3

omiędzy rynkiem a hierarchią – instytucje koordynacji

procesach kontraktowania	89
1. Geneza i rozwój nowej ekonomii instytucjonalnej	89
3.1.1. Podglebie	89
3.1.2. Wiodący twórcy nowej ekonomii instytucjonalnej	92
2. Kluczowe elementy nowej ekonomii instytucjonalnej	103
3.2.1. Instytucje	103
3.2.2. Transakcje i kontraktowanie	108
3.2.3. Koszty transakcyjne	120

Rozdział 4

spółdzielnia rolników – hybrydowa instytucja koordynacji	125
1.1. Sposoby koordynacji transakcji w ujęciu Williamsona	125
1.2. Hybrydy jako instytucje koordynacji transakcji	128
1.3. Hybrydowy charakter spółdzielni	139

Rozdział 5

Uzasadnienie istnienia spółdzielni rolników w kontekście zawodności

kontraktowania rynkowego	147
5.1. Integracja pionowa jako alternatywa dla kontraktowania rynkowego	147
5.2. Spółdzielnie a „zwykła” siła rynkowa	149
5.3. Spółdzielnie a siła rynkowa wynikająca z fundamentalnej transformacji	154
5.3.1. Istota specyficzności aktywów a rolnictwo	154
5.3.2. Specyficzność położenia aktywów w rolnictwie	157
5.3.3. Czasowa specyficzność aktywów w rolnictwie	165
5.3.4. Niepewność i częstotliwość transakcji	167

Rozdział 6

Spółdzielnia rolników – hybrydowa forma własności	171
6.1. Osobliwość posiadania w spółdzielni – własność jako sposób na ograniczenie zawodności kontraktowania rynkowego	171
6.2. Istota praw własności	174
6.3. Rodzaje praw własności	181
6.4. Swoistość uprawnień własnościowych w spółdzielni	192

Rozdział 7

Osobliwość spółdzielni rolników w kontekście problemów wynikających z ograniczenia kompletności uprawnień własnościowych.....	197
7.1. Problem horyzontu	197
7.1.1. Istota problemu horyzontu.....	197
7.1.2. Problem horyzontu a spółdzielnie rolników	202
7.1.2.1. Dotkliwość problemu horyzontu w spółdzielniach na tle alternatywnych rozwiązań własnościowych.....	203
7.1.2.2. „Postrzegana” stopa dyskontowa a problem horyzontu w spółdzielniach rolników	207
7.1.2.3. Problem horyzontu a heterogeniczność spółdzielni rolników	211
7.2. Problem jazdy na gapę	215
7.2.1. Istota problemu gapowicza	215
7.2.2. Interwencja państwa i prywatyzacja jako odpowiedzi na problem jazdy na gapę	218
7.2.3. Alternatywne podejścia do problemu jazdy na gapę	221

Rozdział 8

Osobliwość spółdzielni rolników w kontekście problemów wynikających ze współdzielenia i separacji uprawnień własnościowych.....	235
8.1. Problem kolektywnego podejmowania decyzji.....	235
8.2. Problem agencji.....	244
8.2.1. Istota problemu agencji.....	244
8.2.2. Problem agencji a spółdzielnie rolników	247
8.2.2.1. Dotkliwość braku dostępu spółdzielni do rynku kapitałowego	247
8.2.2.2. Problem agencji a społeczny charakter spółdzielni.....	252
8.2.2.3. Konkluzje	256
8.3. Problem portfela.....	257

Część III

Spółdzielnie rolników w ujęciu systemowym

Rozdział 9

Spółdzielnia rolników jako system koordynacji i jego wewnętrzna struktura	265
9.1. Podejście systemowe	265
9.2. Instytucje koordynacji jako gospodarcze systemy sterowania	268

9.3. Relacje łączące elementy w gospodarczych systemach sterowania.....	273
9.3.1. Więzy realne	273
9.3.2. Więzy regulacyjne	275
9.3.2.1. Kategoria I: trwałe lub względnie stałe reguły i normy o charakterze ogólnym, dotyczące zagadnień dobrze ustrukturyzowanych, programowalnych	276
9.3.2.2. Kategoria II: mechanizmy oparte o bieżące dostosowania <i>ad hoc</i> do zmieniających się okoliczności, jak również oparte o decyzje uprzednie, ale dotyczące szczególnych przypadków i zagadnień słabo ustrukturyzowanych.....	280
9.4. Rynek jako system sterowania	284
9.5. Hierarchia jako system sterowania.....	285
9.6. Klan jako system sterowania.....	287
9.7. Spółdzielnia <i>sensu largo</i> jako system sterowania	289

Rozdział 10

Spółdzielnia jako organizacja w quasi-stacjonarnej równowadze

wobec wyzwań adaptacyjnych.....	295
10.1. Organizacja w ujęciu Barnarda-Simona	295
10.2. Spółdzielnie rolników jako organizacje	298
10.3. Równowaga organizacyjna spółdzielni w kontekście analizy pola sił	302
10.4. Spółdzielnia jako organizacja w dynamicznej równowadze – adaptacja do otoczenia	311
10.4.1. Istota skali spółdzielni.....	312
10.4.2. Wyzwania adaptacyjne spółdzielni w ujęciu dynamiki systemów	314
10.4.2.1. Pętla: liczba członków – korzyści skali	316
10.4.2.2. Pętla: nakłady pracy – korzyści skali	326
10.4.2.3. Pętla: nakłady kapitału – korzyści skali	332

Tezy końcowe	339
Bibliografia	363
Spis tabel	389
Spis rysunków	391